

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УТВЪРЖДАВАМ:
ДОЦ. Д-Р ВЛАДИМИР АТАНАСОВ
МИНИСТЪР

ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за провеждане на държавни изпити

за придобиване втора степен на професионална квалификация

ПРОФЕСИЯ: 030404 МОНТЪОР В ГРАДСКИ ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТ

СПЕЦИАЛНОСТ: 02 МОНТЪОР НА ТРАМВАЙНА МОТРИСА

СОФИЯ, 2003 година

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УТВЪРЖДАВАМ:
ДОЦ. Д-Р ВЛАДИМИР АТАНАСОВ
МИНИСТЪР

ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за провеждане на държавни изпити

за придобиване втора степен на професионална квалификация

ПРОФЕСИЯ: 030404 МОНТЪОР В ГРАДСКИ ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТ

СПЕЦИАЛНОСТ: 02 МОНТЪОР НА ТРАМВАЙНА МОТРИСА

СОФИЯ, 2003 година

I. Предназначение на изпитната програма

Изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика за придобиване на втора степен на професионална квалификация по

професия **030404 МОНТЪОР В ГРАДСКИ ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТ,**
специалност **02 МОНТЪОР НА ТРАМВАЙНА МОТРИСА.**

Изпитната програма ще се прилага за учениците, завършващи XII клас през учебната 2003 / 2004 година. Чрез нея ще се извърши проверка и оценка на професионалните компетенции на учениците по професията и специалността.

Изпитната програма е разработена на основание Закона за народната просвета и Закона за професионалното образование и обучение.

II. Държавни изпити

Държавните изпити за придобиване на втора степен на професионална квалификация са два:

- държавен изпит по теория на професията и специалността – писмена разработка на изпитна тема;
- държавен изпит по практика на професията и специалността – изпълнение на индивидуално практическо изпитно задание.

Държавните изпити по теория на професията и по практика на професията са независими един от друг.

III. Съдържание на държавния изпит по теория на професията и специалността

Държавният изпит по теория на професията и специалността представлява писмена разработка на изпитна тема, съобразена с професионалните компетенции, заложи в изпитната програма (Таблица № 1).

Всяка комплексна изпитна тема включва учебно съдържание от различни учебни предмети от раздел Б - Задължителна професионална подготовка на учебния план за професията и специалността (Таблица № 2).

Изпитните теми са варианти на комплексните изпитни теми (Таблица № 3) и една от тях се изтегля в деня на държавния изпит по теория на професията и специалността.

Таблица № 1

№ по ред	ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ
1.	Използват и разчитат схеми, чертежи, техническа документация и справочна литература.
2.	Познават, подбират и прилагат основните конструкционни и експлоатационни материали.
3.	Описват предназначението, устройството и действието на основните електрически съоръжения в трамвайната мотриса.
4.	Извършват начални диагностични операции на трамвайната мотриса.
5.	Извършват демонтаж, ремонт и монтаж на детайли, възли и агрегати на трамвайната мотриса.
6.	Извършват операциите по техническо обслужване на трамвайната мотриса.
7.	Изпълняват следремонтни изпитвания и проверяват техническите параметри на трамвайната мотриса.
8.	Познават и спазват изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда.

Съдържание на комплексните изпитни теми

Таблица № 2

№ по ред	КОМПЛЕКСНА ИЗПИТНА ТЕМА	ПЛАН – ТЕЗИС	Максимален брой точки
1.	2.	3.	4.
1.	Предавателен механизъм на трамвайната мотриса 1.1. Карданно предаване. 1.2. Редуктор. 1.3. Двигателни колооси.	1. Обяснява предназначението и изискванията към предавателния механизъм. 2. Описва устройството на елементите на предавателния механизъм. 3. Обяснява и анализира действието на елементите на предавателния механизъм. 4. Обяснява диагностиката, техническото обслужване и ремонта на предавателния механизъм. 5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при диагностиката, техническото обслужване и ремонта на предавателния механизъм.	10 30 30 20 10

1.	2.	3.	4.
2.	Ходова част на трамвайната мотриса 2.1. Талига. 2.2. Окачване.	1. Обяснява предназначението и изискванията към ходовата част. 2. Описва устройството на елементите на ходовата част. 3. Обяснява и анализира действието на елементите на ходовата част. 4. Обяснява диагностиката, техническото обслужване и ремонта на ходовата част. 5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при диагностиката, техническото обслужване и ремонта на ходовата част.	10 30 30 20 10
3.	Система за управление на трамвайната мотриса - спирачна система.	1. Обяснява предназначението и изискванията към системата за управление. 2. Описва устройството на елементите на системите за управление. 3. Обяснява и анализира действието на елементите на системата за управление. 4. Обяснява диагностиката, техническото обслужване и ремонта на системата за управление. 5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при диагностиката, техническото обслужване и ремонта на системата за управление.	10 30 30 20 10
4.	Пневматична система на трамвайната мотриса 4.1. Напорна система. 4.2. Пневматично спирачно задвижване. 4.3. Обслужваща пневматична система.	1. Обяснява предназначението и изискванията към пневматичната система. 2. Описва устройството на елементите на пневматичната система. 3. Обяснява и анализира действието на елементите на пневматичната система. 4. Обяснява диагностиката, техническото обслужване и ремонта на пневматичната система. 5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при диагностиката, техническото обслужване и ремонта на пневматичната система.	10 30 30 20 10

1.	2.	3.	4.
5.	Електрически машини в трамвайната мотриса 5.1. Тягов двигател за напрежение 600 V. 5.2. Спомагателни ел.двигатели за напрежение 600 V.	1. Обяснява предназначението на тягов двигател и спомагателни постояннотокови двигатели. 2. Описва устройството на тягов двигател и спомагателни постояннотокови двигатели. 3. Обяснява и анализира действието на тягов двигател и спомагателни постояннотокови двигатели. 4. Обяснява повредите, ремонта и изпитванията след ремонт на тягов двигател и спомагателни постояннотокови двигатели. 5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта и следремонтните изпитвания на електрическите машини в трамвайната мотриса за напрежение 600 V.	10 30 30 20 10
6.	Апарати за силови вериги в трамвайната мотриса 6.1. Токоприемници. 6.2. Контактори. 6.3. Резистори.	1. Обяснява предназначението на отделните апарати и елементи. 2. Описва устройството им. 3. Обяснява действието им. 4. Описва възможните повреди и ремонта им. 5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на апаратите за силовите вериги в трамвайната мотриса.	10 30 30 20 10
7.	Апарати за защита в трамвайната мотриса 7.1. Автоматичен мощностен прекъсвач. 7.2. Стопяеми предпазители. 7.3. Релета.	1. Обяснява предназначението на автоматичния мощностен прекъсвач. Изброява видовете прекъсвачи (аналогично за стопяемите предпазители и релета) . 2. Описва устройството на автоматичния мощностен прекъсвач, стопяемите предпазители и релета . 3. Обяснява действието на апаратите за защита. 4. Обяснява повредите, ремонта и изпитванията след ремонт на апаратите за защита. 5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта и следремонтните изпитвания на апаратите за защита.	10 30 30 20 10

1.	2.	3.	4.
8.	Електрически апарати за вериги за управление в трамвайната мотриса 8.1. Контролери. 8.2. Реле – регулатор.	1. Обяснява предназначението и видовете електрически апарати за вериги за управление. 2. Описва устройството на контролера и реле-регулатора. 3. Обяснява действието на контролера и реле-регулатора. 4. Обяснява повредите, ремонта и изпитванията след ремонт на електрическите апарати за вериги за управление. 5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта и следремонтните изпитвания на електрическите апарати за веригите за управление.	10 30 30 20 10
9.	Пускане, спиране и регулиране на скоростта на трамвайната мотриса 9.1. Резисторно пускане и регулиране на скоростта. 9.2. Електрическо спиране: - реостатно; - рекуперативно. 9.3. Импулсно регулиране на скоростта. 9.4. Електрическо спиране при импулсно регулиране.	1. Обяснява процеса на пускане и спиране и значението на регулирането на скоростта. 2. Описва характеристиките на процесите и начините на регулиране. 3. Обяснява конкретните схеми за процесите на пускане, спиране и регулирането на скоростта. 4. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при пускане, спиране и регулиране на скоростта.	20 35 35 10
10.	Спомагателно електрообзавеждане на трамвайната мотриса 10.1. Осветление. 10.2. Отопление. 10.3. Сигнална инсталация. 10.4. Стъклочистачки. 10.5. Радиоуредба. 10.6. Арматурно табло.	1. Обяснява предназначението на спомагателното електрообзавеждане. 2. Описва устройството му. 3. Обяснява действието му. 4. Описва възможни повреди и ремонт. 5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на спомагателното електрообзавеждане.	10 30 30 20 10

1.	2.	3.	4.
11.	Трамвайна контактна мрежа	1. Обяснява предназначението, изискванията и видовете контактни мрежи за трамваен транспорт. 2. Описва основните материали и елементи за изграждане на контактната мрежа. 3. Описва устройството на обикновена, верижна, полигонна, напречноверижна и компенсирана контактна мрежа. 4. Описва възможните повреди и ремонт по контактната мрежа. 5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при експлоатацията на контактната мрежа.	20 25 25 20 10

Изпитни теми и критерии за оценяване на професионалните компетенции

Таблица № 3

№ по ред	ИЗПИТНИ ТЕМИ	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	Максимален брой точки
1.	2.	3.	4.
1.	Предавателен механизъм на трамвайната мотриси	1. Обяснява предназначението и изискванията към предавателния механизъм в зависимост от мястото на тяговия двигател.	10
		2. Описва устройството на: • карданното предаване; • редуктора; • двигателните колооси.	10 10 10
		3. Описва действието на: • карданното предаване; • редуктора; • двигателните колооси.	10 10 10

1.	2.	3.	4.
		4. Обяснява диагностиката на: • карданното предаване; • редуктора; • двигателните колооси.	10 5 5
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи осигуряване на безопасна работна среда при диагностиката на предавателния механизъм.	10
2.	Предавателен механизъм на трамвайната мотриса	1. Обяснява предназначението и изискванията към предавателния механизъм в зависимост от мястото на тяговия двигател.	10
		2. Описва устройството на: • карданното предаване; • редуктора; • двигателните колооси.	10 10 10
		3. Описва действието на: • карданното предаване; • редуктора; • двигателните колооси.	10 10 10
		4. Обяснява техническото обслужване и ремонта на: • карданното предаване; • редуктора; • двигателните колооси.	10 5 5
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при техническото обслужване и ремонта на предавателния механизъм.	10
3.	Ходова част на трамвайната мотриса	1. Обяснява предназначението и изискванията към коша, талигата и окачването.	10
		2. Описва устройството на: • коша и рамата на коша; • талигата; • окачването.	10 10 10

1.	2.	3.	4.
		3. Обяснява действието на: • коша и рамата на коша; • талигата; • окачването.	10 10 10
		4. Обяснява диагностиката, техническото обслужване и ремонта на: • коша и рамата на коша; • талигата; • окачването.	10 5 5
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при диагностиката, техническото обслужване и ремонта на ходовата част.	10
4.	Системи за управление на трамвайната мотриса	1. Обяснява предназначението и изискванията към спирачната система и видовете спирачни системи.	10
		2. Описва устройството на: • спирачните задвижвания; • електрическата спирачка; • механичната (ръчната) спирачка; • пневматичната спирачка; • магнитнорелсовата спирачка; • електросъпротивителната спирачка.	5 5 5 5 5 5
		3. Описва действието на: • спирачните задвижвания; • електрическата спирачка; • механичната (ръчната) спирачка; • пневматичната спирачка; • магнитнорелсовата спирачка; • електросъпротивителната спирачка.	5 5 5 5 5 5

1.	2.	3.	4.
		4. Обяснява диагностиката, техническото обслужване и ремонта на: • спирачните задвижвания; • електрическата спирачка; • механичната (ръчната) спирачка; • пневматичната спирачка; • магнитнорелсовата спирачка; • електросъпротивителната спирачка.	4 4 4 4 2 2
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при диагностиката, техническото обслужване и ремонта на спирачната система.	10
5.	Пневматична система на трамвайната мотриса	1. Обяснява предназначението, принципната схема и изискванията към пневматичната система.	10
		2. Описва устройството на: • напорната система; • пневматичното спирачно задвижване; • обслужващата пневматична система.	10 10 10
		3. Описва действието на: • напорната система; • пневматичното спирачно задвижване; • обслужващата пневматична система.	10 10 10
		4. Обяснява диагностиката, техническото обслужване и ремонта на пневматичната система.	20
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при диагностиката, техническото обслужване и ремонта на пневматичната система.	10
6.	Електрически машини в трамвайната мотриса - тягов двигател за напрежение 600 V.	1. Обяснява предназначението, изброява видовете постояннотокови машини и целесъобразността за използването им като тягови двигатели.	10

1.	2.	3.	4.
		2. Описва и изброява материалите, от които се изработва: • корпуса; • статора; • ротора; • колектора и помощната апаратура.	5 9 9 7
		3. Обяснява: • основния принцип на действие на тяговия двигател; • ролята на колектора; • цялостното действие на машината.	5 10 10
		4. Обяснява причините и признаците за неизправностите и технологичната последователност при ремонта на тяговия двигател.	25
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на тяговия двигател.	10
7.	Електрически машини в трамвайната мотриси-спомогателни ел.двигатели за напрежение 600 V.	1. Обяснява предназначението, изброява видовете постояннотокови машини и целесъобразността за използването им като спомогателни двигатели.	10
		2. Описва и изброява материалите, от които се изработва: • корпуса; • статора; • ротора; • колектора и помощната апаратура.	5 9 9 7
		3. Обяснява: • основния принцип на действие на спомогателните двигатели; • ролята на колектора; • цялостното действие на машините.	5 10 10
		4. Обяснява причините и признаците за неизправностите и технологичната последователност при ремонта на спомогателните двигатели.	25
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на спомогателните двигатели.	10

1.	2.	3.	4.
8.	Апарати за силови вериги в трамвайна мотриса - токоприемници	1. Обяснява предназначението, изброява видовете и приложението на токоприемниците.	10
		2. Описва устройството на токоприемник: • тип лира; • тип пантограф.	15 15
		3. Обяснява действието на: • токоприемниците; • кинематична схема..	15 15
		4. Обяснява причините и признаците за неизправностите и технологичната последователност при ремонта на токоприемниците.	25
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на токоприемниците.	10
9.	Апарати за силови вериги в трамвайна мотриса - контактори	1. Обяснява предназначението, изброява видовете и приложението на контакторите.	10
		2. Описва устройството на контакторите.	25
		3. Обяснява действието на: • главната (силовата) верига; • оперативната (слаботоковата) верига.	15 15
		4. Обяснява причините и признаците за неизправности и технологичната последователност при ремонта на контакторите.	25
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на контакторите.	10
10.	Апарати за силови вериги в трамвайната мотриса - резистори	1. Обяснява предназначението, изброява видовете и приложението на резисторите.	10
		2. Описва устройството на лентов резисторен елемент.	25
		3. Обяснява начина и мястото на монтаж на резисторен блок.	30
		5. Обяснява причините и признаците за неизправностите и технологичната последователност при ремонта на резисторите.	25
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на резисторите.	10

1.	2.	3.	4.
11.	Апарати за защита в трамвайната мотриса - автоматичен мощностен прекъсвач тип "АТ00" и тип "А"	1. Обяснява предназначението, изброява видовете и приложението на автоматичния мощностен прекъсвач.	10
		2. Описва устройството: на автоматичния мощностен прекъсвач.	30
		3. Описва действието на автоматичния мощностен прекъсвач при: • нормален режим; • късо съединение.	10 20
		4. Обяснява причините и признаците за неизправностите и технологичната последователност при ремонта на автоматичния мощностен прекъсвач.	20
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на автоматичния мощностен прекъсвач.	10
12.	Апарати за защита в трамвайната мотриса - стопяеми предпазители, релета.	1. Обяснява предназначението, изброява видовете и приложението на: • стопяемите предпазители; • релета.	5 5
		2. Описва устройството на : • стопяемите предпазители; • релета.	15 15
		3. Описва действието на : • стопяемите предпазители; • релета.	15 15
		4. Обяснява причините и признаците за неизправностите и технологичната последователност при ремонта на стопяемите предпазители и релета.	20
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на стопяемите предпазители и релета.	10

1.	2.	3.	4.
13.	Електрически апарати за вериги за управление в трамвайната мотриси - контролери	1. Обяснява предназначението, изброява видовете и приложението на контролера.	10
		2. Описва устройството на: • пусковия контролер; • спирачния контролер; • реверсора.	10 10 10
		3. Описва действието на: • пусковия контролер; • спирачния контролер; • реверсора.	10 10 10
		4. Обяснява причините и признаците за неизправностите и технологичната последователност при ремонта на пусковия контролер; спирачния контролер и реверсора.	20
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на пусковия контролер, спирачния контролер и реверсора.	10
14.	Електрически апарати за вериги за управление в трамвайната мотриси - реле-регулатор	1. Обяснява предназначението, изброява видовете и приложението на реле-регулатора.	10
		2. Описва устройството на: • релето за обратен ток; • ограничителя на тока; • регулатора на напрежение.	10 10 10
		3. Описва действието на: • релето за обратен ток; • ограничителя на тока; • регулатора на напрежение.	10 10 10
		4. Обяснява причините и признаците за неизправностите и технологична последователност при ремонта на релето за обратен ток, ограничителя на тока и регулатора на напрежение.	20
		5. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на релето за обратен ток, ограничителя на тока и регулатора на напрежение.	10

1.	2.	3.	4.
15.	Пускане, спиране и регулиране скоростта на трамвайната мотриса - резисторно	1. Обяснява значението на регулирането на скоростта и дава определение за процеса на резисторно пускане, спиране и регулиране.	20
		2. Описва характеристиките: • естествена скоростна характеристика; • на явлениято “отслабено поле”; • при регулиране скоростта с пускови резистори.	10 15 10
		3. Обяснява: • същността на процеса “регулиране чрез пускови съпротивления”; • записване на процеса чрез формули; • графичен израз на явлениято.	15 10 10
		4. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при регулирането на скоростта.	10
16.	Пускане, спиране и регулиране скоростта на трамвайната мотриса - импулсно	1. Обяснява: значението на регулирането на скоростта и дава определение за процеса на импулсно пускане, спиране и регулиране.	20
		2. Описва: • импулсните елементи – устройство на тиристорите; • импулсното регулиране на напрежението на тяговия двигател при пускане; • принципната схема на тиристорно-импулсния регулатор.	10 15 10
		3. Обяснява действието на: • елементите на тиристорно-импулсния регулатор; • ел.обзавежданията на трамвайната мотриса с тиристорно-импулсния регулатор за управление.	20 15
		4. Изброява изискванията на действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при импулсно регулиране скоростта на трамвайна мотриса.	10

1.	2.	3.	4.
17.	Спомагателно електрообзавеждане на трамвайната мотриса – 20.1. Осветление. 20.2. Отопление. 20.3. Сигнална инсталация. 20.4. Стъклочистачки. 20.5. Радиоуредба. 20.6. Арматурно табло.	1. Обяснява предназначението на спомагателното електрообзавеждане и ролята му за безопасността на трамвайната мотриса.	10
		2. Описва устройството на : • осветление; • отопление; • сигнална инсталация; • стъклочистачки; • радиоуредба; • арматурно табло.	5 5 5 5 5 5
		3. Обяснява действието на: • осветление; • отопление; • сигнална инсталация; • стъклочистачки; • радиоуредба; • арматурно табло.	5 5 5 5 5 5
		4. Описва възможните повреди и ремонт на спомагателното електрообзавеждане.	20
		5. Изброява изискванията в действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при ремонта на спомагателното електрообзавеждане.	10

1.	2.	3.	4.
18.	Трамвайна контактна мрежа	1. Обяснява предназначението и изискванията на контактната мрежа, като изброява и най-характерните особености на видовете контактни мрежи. 2. Описва основните материали и елементи за изграждане на контактната мрежа: • контактен проводник; • носещи въжета; • изолатори; • арматура за окачване; • специални части на контактната мрежа.	20
		3. Описва устройството на следните видове контактни мрежи: • обикновена; • верижна; • полигонна; • напречно – верижна и компенсирана .	5 5 5 5 5
		4. Изброява изискванията в действащите нормативни документи за осигуряване на безопасна работна среда при експлоатацията на контактната мрежа.	10

При разработването на изпитната тема, ако е необходимо, на ученика се предоставят дидактически материали (чертежи, схеми и друга техническа документация и справочна литература), утвърдени от директора на училището по предложение на изпитната комисия.

Оценяването на разработените изпитни теми се извършва с помощта на критерии, определени за всяка тема по точкова система. Сумата от точките за всички критерии за една изпитна тема е 100.

За всеки критерий точките са определени съобразно неговата тежест и са максимални. В зависимост от показаните знания за съответния критерий могат да се поставят от 0 до максималния брой точки. Точките, поставени за всеки критерий от изпитната тема, се сумират. За преминаване от точкова към шестобална система се използва следната формула:

$$\text{цифрова оценка} = 6 \times \frac{\text{реален брой точки}}{\text{максимален брой точки (100)}}$$

IV. Съдържание на държавния изпит по практика на професията и специалността

Държавният изпит по практика на професията и специалността се провежда чрез изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание, съответстващо на съдържанието на учебните програми.

Индивидуалните изпитни задания са варианти на примерните теми и се разработват от всяко училище в зависимост от конкретните условия за провеждане на изпита. Критериите за оценяване на всяко индивидуално изпитно задание се съобразяват с единни национални критерии, посочени в изпитната програма.

В деня на държавния изпит по практика на професията и специалността всеки ученик изтегля изпитно задание, включващо конкретна практическа задача за изпълнение и критерии за оценяването ѝ.

ПРИМЕРНИ ТЕМИ НА ИНДИВИДУАЛНИ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАНИЯ

Тема 1. Предавателен механизъм (карданно предаване, редуктор):

- демонтаж, монтаж на отделните възли;
- откриване и отстраняване на повредите.

Тема 2. Окачване на двигателна талига:

- демонтаж, монтаж на отделните възли;
- откриване и отстраняване на повредите.

Тема 3. Колела, букси и талиги:

- демонтаж, монтаж ;
- откриване и отстраняване на повредите.

Тема 4. Спирачна система:

- демонтаж, монтаж на отделните възли;
- откриване и отстраняване на повредите.

Тема 5. Пневматична система:

- демонтаж, монтаж на отделните възли;
- откриване и отстраняване на повредите.

Тема 6. Тягов двигател:

- демонтаж, монтаж на частите на двигателя;
- откриване и отстраняване на повредите по тях.

Тема 7. Апарати за силови вериги (токоприемници, щангоуловители, контактори, резистори и др):

- демонтаж, монтаж на отделните възли;
- откриване и отстраняване на повредите.

Тема 8. Електрически апарати за вериги за управление (контролери и реле-регулатор):

- демонтаж, монтаж на отделните възли;
- откриване и отстраняване на повредите.

Тема 9. Апарати за защита на силови вериги (автоматичен мощностен прекъсвач и стопяеми предпазители, напреженови релета и др.):

- демонтаж, монтаж на отделните апарати;
- откриване и отстраняване на повредите.
-

Тема 10. Спомагателно електрообзавеждане (акумулаторна батерия, елементи на системите за осветление и отопление):

- демонтаж, монтаж на отделните елементи;
- откриване и отстраняване на повредите.

Национални критерии и показатели за оценяване резултатите от индивидуалните практически задания

№	КРИТЕРИИ	ТЕЖЕСТ	ПОКАЗАТЕЛИ	ТОЧКИ
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Спазване правилата за безопасни и здравословни условия на труд, пожарна и аварийна безопасност и опазване на околната среда.	10	1.1.Спазване на правилата за безопасни и здравословни условия на труд, свързани с изпитното задание.	
1.2.Спазване на изискванията за пожарна и аварийна безопасност.				
1.3.Спазване на изискванията за опазване на околната среда.				
1.4.Правилно избиране и ползване на лични предпазни средства.				
2.	Организация на работното място.	10	2.1.Правилно избиране и поддръждане на техническа документация, инструменти, приспособления и уреди, осигуряващи удобство и точно спазване на технологията на работа.	
2.2.Правилно избиране на необходимите машини, агрегати, съоръжения, стендове, апаратура и др.				
2.3.Целесъобразен подбор на необходимите материали и/или резервни части по вид и количество.				
2.4.Опазване на използваните предмети и средства на труда.				
2.5.Хигиена на работното място.				

1.	2.	3.	4.	5.
3.	Качество на изпълнението на заданието (крайното изделие, извършената работа, дейностите, операциите).	70	3.1.Откриване на неизправностите, разчитане и използване на техническа документация и вземане на правилно решение за технологичния ред за отстраняването им.	
			3.2.Спазване технологичните изисквания и последователност на операциите при изпълнение на заданието.	
			3.3.Точност и прецизност при изпълнението на операциите.	
			3.4.Самопроверка и самоконтрол (изводи и преценка) при изпълнение на заданието.	
			3.5.Съответствие на крайното изпълнение на заданието с техническите му параметри.	
4.	Спазване срока за изпълнение на заданието.	10	4.1.Изпълнение на заданието в определеното време.	

Забележка:

1. Показателите и съответният им максимален брой точки се конкретизират според спецификата на всяко задание.
2. При неизпълнение на заданието в определеното време се оценява извършената до момента работа

V. Указание за оценяване и формула за преминаване от точки в шестобална система

Оценяването на изпълнението на практическото задание се извършва по точкова система.

Максималният брой точки за всяко практическо задание е 100.

За преминаване от точкова в шестобална система се използва формулата:

$$\text{цифрова оценка} = 6 \times \frac{\text{реален брой точки}}{\text{максимален брой точки (100)}}$$

VI. Препоръчителна литература

1. Тодорова, Н. и колектив. Устройство и техническа експлоатация на трамваи. МНП. 1984.
2. Минков, П. и колектив. Тролейбуси и трамваи. Техника. 1993.

VII. Авторски колектив

1. Инж.Маргаритка Мильовска – ТЕТ, гр.София
2. Инж.Даринка Христова – ТЕТ, гр.София
3. Инж.Керка Андонова – ТЕТ, гр.София